

פרפראות פאר

הכסף גורם לאמת להגיע אל השקר

עמוד ב

עמוד א מפתח ענינים בראשית תשע"ח

עמוד ח

רמז בכתוב ויסגר בשר תחתנה שהאשה נקנית בכסף

כונת הנחש וטעותו עפ"י ביאור המהרש"א

עמוד ט

ביאור בדברי אדם הראשון שאמר אכלתי ואוכל עוד

ביאור הכתוב לאמותם יאמרו איה דגן

ביאור למה רק באתרוג נשאר טעם עזו ופריו שווים

עמוד י

ארורה האדמה בעבורך ביאור כוונת המילה בעבורך

ביאור הכתוב בזעת אפיק תאכל לחם כי הכונה אל התורה

עמוד יא

מאדם הראשון למידים עניין אכילת שיריים מצדיקי אמת

ביאור בכתוב לא שעה, זו השעה של קודם התפלה

כפרה לע"ז בדור אנוש למידים מאברהם אבינו

עמוד יב

מצא אשה מצא טוב בדרך צחות

אפשר שע"י שמחה בהקב"ה אפשר לבטל מחשבת ע"ז שבלב

תירוץ נאה על סתירה בין הכתובים

עמוד ב

הכסף גורם לאמת להגיע אל השקר, אמת אומר אל יברא שכולו שקר

ביאור הכתוב ותהי האמת נעדרת בדרך צחות

בירור בכתוב וארשתיך לי לעולם, בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים,

עמוד ג

"נטל אמת והשליכו לארץ" שנתלבשו סודות התורה בפעולות הארציות

גדול יום הגשמים כיום שנבראו שמים וארץ בדרך צחות

עמוד ד

איסור שעטנז בגלל קרבן קין והבל ובציצית הותר

עמוד ה

כתיב כקול מים רבים וכתיב מקולות מים רבים

ביאור בכפל הלשון בצלמו ובצלם אלקים בדרך המהר"ל והמהרש"א

עמוד ו

ביאור הברכה אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות תבניתו,

עמוד ז

ביאור ולאדם לא מצא עזר כנגדו בדרך צחות

ביאור הכתוב כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד בדרך צחות

ביאור הכתוב על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא

בירור בכתוב וארשתיך לי לעולם, בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים,

כתיב, (הושע ב' כ"א, הפטרת במדבר), "וארשתיך לי לעולם, וארשתיך לי בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, וארשתיך לי באמונה, וידעת את ידוד",

ג' פעמים אמר הכתוב וארשתיך

יש לדעת, למה חילק הפסוק ואמר שלש פעמים **וארשתיך לי**, היל"ל פעם אחת, וארשתיך לי לעולם, בצדק, ובמשפט, בחסד, וברחמים, ובאמונה, וידעת את ידוד,

הרד"ק (הושע פרק ב' פסוק כ"א), מאריך בדבריו לתת מובן, למה זכר שלשה פעמים, "וארשתיך" ולא היה די בפעם אחת, עיי"ש,

האלשיך כתב (הושע פרק ב' פסוק כא), נשית לב אל שכפל הענין שלש פעמים, וגם אל אומריו לשון אירוסין ולא לשון נשואין, עיי"ש,

יש לבאר ע"ד המדרש המובא לעיל

איתא במדרש (בראשית רבה פר' ח' סי' ה), א"ר סימון, בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות, מהם אומרים, אל יברא ומהם אומרים יברא, הה"ד (תהלים פ"ה) "חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו",

חסד אומר יברא, שהוא גומל **חסדים**,

אמת אומר אל יברא שכולו **שקרים**,

צדק אומר יברא שהוא עושה **צדקות**,

שלוש אומר אל יברא דכוליה **קטטה**,

מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ, הה"ד (דניאל ח') "ותשלך אמת ארצה", ע"כ, כלו' לא שמע לעצתו, אלא הכריחו לצד המליצים, (עץ יוסף)

המדות המוזכרות במדרש, הם המידות המובאות בפסוק

ארבע המידות המובאות בפסוק הם,

בצדק,

ובמשפט, הוא **האמת**, שיש לדון משפט אמת

אמת אומר אל יברא שכולו שקר הכסף גורם לאמת להגיע אל השקר

איתא במדרש (בראשית רבה פר' ח' סי' ה), א"ר סימון, בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים יברא, הה"ד (תהלים פ"ה) "חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו",

חסד אומר יברא שהוא גומל **חסדים**,

אמת אומר אל יברא שכולו **שקר**,

צדק אומר יברא שהוא עושה **צדקות**,

שלוש אומר אל יברא דכוליה **קטטה**,

מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ, הה"ד (דניאל ח') "ותשלך אמת ארצה", ע"כ,

אמת בתוספת כסף בגימטריא שקר

אמ"ת בגימטריא, = 441, כס"ף בגימטריא, = 160, אמ"ת בצירוף כס"ף שווה 600, שזהו הגימטריא של **שק"ר**,

מבואר, שהכס"ף גורם לאמ"ת להגיע ל**שקר**,

וכן צריך לומר להיפך, כאשר רוצה להתרחק מה**שקר**, ירחיק את **הכסף** וכך יגיע אל **האמת**, משום ש**שקר** ללא **כסף** בגימטריא **אמת**

* * * * *

ביאור הכתוב ותהי האמת נעדרת בדרך צחות

אפשר לפרש בדרך צחות, הפסוק, (ישעיה נ"ט ט"ו) "ותהי האמת נעדרת", עפ"י מה **דאיתא במדרש** (רבה בראשית פרשה ח' פסקה ה') שהבאנו לעיל, מה עשה הקב"ה, נטל **האמת והשליכו לארץ**, הה"ד (דניאל ח') "ותשלך אמת ארצה",

לפי"ז האמת נמצאת בארץ, אם כך שהאמת נמצאת בארץ, אז מי שרוצה לחפש אחרי האמת, צריך לעדור בארץ ולחפשנה, וזה הפירוש, **ותהי האמת נעדרת**, שצריך לעדור אחריה.

* * * * *

בחסד,

מעשה הצדקה שלום, וז"ש צדק ושלום נשקו.
עכ"ל הרד"ל.

וברחמים, הוא השלום, דרחמים מביא שלום,
וכתיב ברחמיו יעשה שלום,

מבואר, כי ע"י שנתלבשו סודות התורה
בפעולות גשמיות, נעשה שלום ביניהם
והסכימו כולם.

ביאור הכתוב שחילק ואמר ג' פעמים וארשתין

* * * * *

וארשתין לי, **לעולם, הכוונה,** כשבא הקב"ה
לברוא את "העולם" בעבור האדם,

גדול יום הגשמים כיום שנבראו **שמים וארץ בדרך צחות**

כתיב (בראשית א' א') "בראשית ברא אלוקים
את השמים ואת הארץ", **מבואר,** כי ביום
הראשון נבראו שמים וארץ,

וארשתין לי **בצדק, ובמשפט, בחסד,**
וברחמים, ביקש הקב"ה שיהיה בהסכמת כל
המדות הללו,

איתא בגמרא (תענית ז' ע"ב) אמר רבי חמא
ברבי חנינא, גדול יום הגשמים, כיום שנבראו
שמים וארץ,

ומכיוון ששניים אמרו יברא ושניים אומרים
אל יברא, הוצרך להשליך האמת, ולברוא
האדם ללא הסכמת מידת האמת, (עיין רש"י
במדרש למה הושלך דווקא האמת) ועל זה אמר
הכתוב,

המחלוקת נבראה ביום השני

איתא במדרש (רבה, בראשית פרשה ד' פסקה ו')
למה אין כתיב בשני כי טוב, רבי חנינא אומר,
שבו נבראת מחלוקת, שנאמר ויהי מבדיל בין
מים למים,

וארשתין לי באמונה, וידעת את ידוד, דאף
שחסר הסכמת אחד מהמדות, עכ"ז כדאי היא
האמונה, וידיעת השי"ת שיברא האדם
בשבילה, כדאיתא במדרשים,

איתא בגמרא, (נדרים מ' ע"א) נהרא מכיפיה
מתברך, **פירש הר"ן,** מכיפיה, מסלעו, כלומר,
ממקורו הוא מתגדל, שאע"פ שאנו רואים
שכשהגשמים יורדין נהרות מתרבים, עיקר
רבוין ממקורן הוא,

לפי"ז מובן הפסוק שנחלק לג' חלקים,
וארשתין לי לעולם, וארשתין לי בצדק,
ובמשפט, בחסד, וברחמים, **וארשתין לי**
באמונה וידעת את ידוד.

* * * * *

נטל אמת והשליכו לארץ שנתלבשו **סודות התורה בפעולות הארציות**

כדאיתא בגמרא (תענית כ"ה ע"ב), אין לך כל
טפח וטפח יורד מלמעלה שאין תהום עולה
לקראתו טפחיים, **עכ"ל הר"ן,**

כתב הרד"ל (בראשית רבה פרשה ח סימן ה), נטל
אמת והשליכו לארץ, אין **אמת** אלא תורה
וכה"א (משלי כ"ג כ"ג) "**אמת קנה**",

איתא בגמרא (תענית כ"ה ע"ב), תהום אל תהום
קורא, (רש"י, מים עליונים ומים תחתונים),
(מהרש"א, תהום עילאה ותהום תתאה כל אחד קורא
לחבירו),

והשליכו לארץ, הוא מתן תורה, **לארץ,**
שנתלבשו סודות התורה בפעולות גשמיות,

מבואר א"כ, שע"י הגשמים, מים תחתונים
ומים עליונים שהיו במחלוקת, נעשים חבירים
זע"ז,

וזה היה קטרוג המלאכים, תעלה אמת מן
הארץ, מה אתה מבזה לקשר כל סודות
התורה בענינים גשמיים בארץ,

לפי"ז אפשר לפרש, גדול יום הגשמים, **כיום**
שנבראו שמים וארץ, דיום שנבראו בו שמים
וארץ היה זה היום הראשון לבריאת העולם,
ואז עוד לא היתה המחלוקת, רק ביום השני
היתה המחלוקת,

ומכיון שניתנה תורה בארץ, (כלומר, בגשמיות)
והרי השלום קשור בתורה, וכמ"ש את והב
בסופה, וכמ"ש (זכריה ח' י"ט) האמת והשלום
אהבו, ולכן גם **השלום** הוסכם ע"י האמת, וגם
השלום הוסכם ע"י הצדקה כמ"ש, והיה

אם כן למה התירו בציצית כלאים,

יש ליישב בדרך דרש שמצות ציצית כנגד קרבן פסח

כתיב (במדבר פרק ט"ו פסוק ל"ח), "דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת",

כתב רש"י (במדבר פרק ט"ו פסוק מ"א), **ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי,**

על כנפי בגדיהם - כנגד (שמות יט, ד) ואשא אתכם על **כנפי נשרים**.

על ארבע כנפות, ולא בעלת שלש ולא בעלת חמש, כנגד **ארבע לשונות של גאולה** שנאמר במצרים (שמות ו, ו - ז) והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי,

פתיל תכלת - על שם שכול בכורות. תרגומו של שכול תכלא. ומכתם היתה בלילה וכן צבע התכלת דומה לצבע רקיע המשחיר לעת ערב.

ושמונה חוטים שבה, כנגד, שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים,

הקושיא, הרי היו שבעה ימים

כתב המהר"ל (גור אריה במדבר פרק טו פסוק מא) כנגד **שמונה יום** ששהו ישראל משיצאו ממצרים וכו'.

הקשה הרא"ם, דבפרשת בשלח (שמות יד, ה) כתב רש"י שהשירה אמרו ביום ז' [של פסח], לכך אנו קוראים את השירה ביום ז', וכאן פירש דהיתה השירה ביום ח'.

ואין זה קשיא, דמתחלת היציאה עד שאמרו שירה ח' ימים, דחשיב **זמן התחלת היציאה מחצות י"ד,** שאז יצא מרשות מצרים **כיון ששחטו הפסח** (שמות יב, ו), **שהוא אלוהיהם, ולא היו רשאים לומר דבר להם,** זה נקרא **יציאה מרשותם.** אף על גב דהליכה ממש - גמר יציאתם ממצרים - היה ביום ט"ו (להלן לג, ג).

וראיה שהוציאם מרשות מצרים ביום י"ד, שהרי איסור חמץ מתחיל ביום ארבעה עשר מחצות ואילך (פסחים ד ע"ב), ואכילת מצה בליל חמשה עשר (שמות י"ב י"ח), אלא מפני שמתחיל היציאה מחצות יום ארבעה עשר,

א"כ יום הגשמים, המביאים שלום בין מים התחתונים והמים העליונים, כדאמרינן שכל אחד קורא לחבירו, הוא כמו היום הראשון, שעדיין לא היתה המחלוקת, וזהו, גדול יום הגשמים, **כיום הראשון שנבראו שמים וארץ,** ולא כיום השני שנבראה המחלוקת.

* * * * *

איסור שעטנז בגלל קרבן קין והבל ובציצית הותר

איתא פרקי דרבי אליעזר (פרק כ"א), והיה קין אוהב לעבד אדמה לזרע, והבל היה אוהב לרעות צאן, זה נותן ממלאכתו מאכל לזה וזה נותן ממלאכתו מאכל לזה.

הגיע ליל יום טוב של פסח, אמר להם אדם לבניו בליל זה עתידין ישראל להקריב קרבנות פסחים, הקריבו גם אתם לפני בוראכם.

הביא קין מותר מאכלו קליות זרע פשתן, והביא הבל מבכורות צאנו ומחלבהן **כבשים שלא נגזזו לצמר.** ונתעב מנחת קין ונרצית מנחת הבל, שנאמר (שם ד) וישע ה' אל הבל ואל מנחתו.

טעם האיסור ללבישת שעטנז

רבי יהושע בן קרחה אומר, אמר הקדוש ברוך הוא **אל יתערבו מנחת קין והבל לעולם,** שמא חס ושלוש יתערבו בארג בגד, שנאמר [דברים כב, יא] לא תלבש **שעטנז** וגו'. אפילו היא מרוכבת לא יעלה עליך, שנאמר [ויקרא יט, יט] ובגד כלאים **שעטנז** לא יעלה עליך. **עכ"ל פרקי דר"א,** (עיי"ש ובמפרשים),

איתא במדרש (תנחומא פרשת בראשית סימן ט'), אמרו חז"ל בני ארבעים שנה היו קין והבל, ויבא קין מפרי האדמה מהו, מן מותר מאכלו, ורבנן אמרו **זרע פשתן היה,** והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהו, **לפיכך נאסר צמר ופשתים** שנא' (דברים כב) לא תלבש שעטנז וגו' **ואמר הקדוש ברוך הוא אינו דין שיתערב מנחת החוטא עם מנחת זכאי לפיכך נאסר,** עכ"ל מדרש תנחומא,

למה התירו כלאים בציצית

יש לברר, לפי מה שנאמר כי אמר הקב"ה **אינו דין שיתערב מנחת החוטא עם מנחת זכאי לפיכך נאסר שעטנז,**

כתיב כקול מים רבים וכתיב מקולות מים רבים

כתיב (תהלים צ"ג), "מקולות מים רבים אדירים משברי ים, אדיר במרום ה', כלומר, כבודו ותוקפו, יותר מקול מים רבים,

כתיב (יחזקאל מ"ג ב'), והנה כבוד אלקי ישראל בא מדרך הקדים וקולו, **קול מים רבים**, כלומר שקול ה' הוא כמו קול מים רבים, ולא יותר מקולות מים רבים, א"כ נראים הכתובים סותרים זא"ז,

ביאור הכתוב מקולות מים עפ"י המדרש

איתא במדרש (רבה, בראשית פרשה ה' פסקה א') מתחלת ברייתו של עולם לא היה קלוסו של הקב"ה עולה אלא מן המים, הדא הוא דכתיב (תהלים צ"ג), **מקולות מים רבים** אדירים משברי ים, ומה היו אומרין אדיר במרום ה', אמר הקב"ה, מה אם אלו שאין להן לא פה ולא אמירה ולא דיבור והרי הן מקלסין אותי, כשאברא אדם על אחת כמה וכמה, ע"כ,

לפי"ז נראה לבאר, שהפירוש מקולות מים רבים, הוא, שקלוסו של הקב"ה היה עולה **מקולות המים**, לומר ששבחו של הקב"ה בא מן המים, ואין הפירוש **מקולות**, שהם יותר מהקולות של המים, ואין הדבר סותר את הפסוק שאומר **כקול מים רבים**.

* * * * *

ביאור בכפל הלשון בצלמו ובצלם אלקים בדרך המהר"ל והמהרש"א

כתיב (בראשית א' כ"ז) ויברא אלקים את האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אתו, זכר ונקבה ברא אותם,

יש להבין את כפל הלשון שאה"כ, ויברא אלוקים את האדם **בצלמו**, ומבואר הדבר שהקב"ה ברא את האדם בצלם שלו, כלומר, בצלם אלוקים, ולמה חזר ואמר, **בצלם אלקים ברא אתו**,

רש"י פירש, (לומר כי אין כאן כפל לשון) כי בצלמו, הכונה, אל תבנית צורת האדם, שהיא הגלופה שבה יצר את האדם, ובצלם אלקים ברא אתו, הכונה, כי צורת התבנית היתה בצלם אלוקים, ע"כ,

עכ"ל המהר"ל, (וכן תירצו מפרשים רבים את דבריו הקשים של רש"י)

לא נמצא בכל התורה שמחשבה פוסלת כי אם בקרבן ובעבודה זרה

כתיב, (ויקרא י"ט ד'), "אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני ידוד אלוקיכם, **ביום זבחכם** יאכל וממחרת והנותר עד יום השלישי באש ישרף, ואם האכל יאכל ביום השלישי **פגול** הוא לא ירצה",

כתב רש"י (ויקרא י"ט ה') לא נאמרה פרשה זו אלא ללמד שלא תהא זביחתן אלא על מנת להאכל **בתוך הזמן** וכו', עוד כתב רש"י (ויקרא י"ט ז') יצא הנשחט **במחשבת חוץ למקומו**,

ביאור הכלי יקר למה סמך פיגול ונותר לעבודה זרה

כתב הכלי יקר, ולא מצינו בכל התורה **שהמחשבה פוסלת כמו המעשה**, כי אם **בע"ז ובקרבן**, שאם **חישב** בשעת שחיטה לאוכלו חוץ לזמנו או חוץ למקומו פגול הוא לא ירצה,

ע"כ סמך מצוות אל תפנו אל האלילים המדברת בפנייה **שבלב**, אל מצות וכי **תזבחו זבח שלמים** לה' לרצונכם תזבחוהו, כי בכל התורה **דברים שבלב אינן דברים חוץ מב' אלו**, עכ"ד הכלי יקר,

בקרבן הראשון בעולם נרמז כי הקרבן ע"ש המחשבה

עפ"י מה שנתבאר כי הציצית הם כנגד הפסח, ושמונה **חוטים** משום קרבן הפסח שנעשה ב"ד,

ועוד נאמר בפדר"א, כי אדם הראשון אמר לבניו שיקריבו קרבן כנגד קרבן פסח שעתידין להקריב, **לפי"ז אפשר לומר**, דמחשבתו של אדה"ר בוודאי לא היתה שקרבנם יביא לידי כך שייאסר שעטנו בגלל קרבנם כדאיתא בפדר"א ובמדרש תנחומא,

ולפי שהקרבן תלוי במחשבה, ומחשבתו של אדה"ר באומרו לבניו להקריב הקרבן הראשון בעולם הוא כנגד הפסח, והציצית הם כנגד הפסח, לפיכך התירו כלאים בציצית לומר לך שקרבן תלוי במחשבה, והאיסור של שעטנו לא היה במחשבתו של אדם הראשון.

* * * * *

ביאור בכפל הלשון בצלמו ובצלם אלוקים ע"ד המהרש"א והמהר"ל

איתא בגמרא (סוטה ל"ח ע"ב), **כתיב** (דברים כ"א ז'), ידינו לא שפכו את הדם הזה, וכי על לבנו עלתה שזקני ב"ד שופכי דמים הם, אלא לא בא לידינו ופטרנוהו, לא בא לידינו ופטרנוהו בלא מזונות, לא ראינוהו והנחנוהו בלא לוייה, ע"כ, אפשר לבאר הדברים כפתור ופרח, על פי **דברי יסוד** שהניח **המהר"ל** בענין צלם האלוקים שבאדם, שכתב בספר חידושי אגדות (ח"ב עמוד פ"ב),

יסוד מוסד בדברי המהר"ל בעניין צלם אלוקים שבאדם

להבין הענין, מה יתן לך ליווי של האדם עד למקום פלוני, לכך שלא יזיקוהו בהמשך הדרך,

מבאר המהר"ל, וזה לשונו (ח"ב עמוד פ"ב), יש לך לפרש גם כן, ענין הלוויה הזאת, הוא הכבוד שעושים לו, שאין דוחים אותו, רק מלוין אותו, וכאשר עושין לו כבוד זה לאדם שנברא בצלם אלוקים, יש לו שמירה בדרך שאין פגעים שולטין בו, וכאשר אין מלוין כאילו הם שופכים דמו, אשר בצלם אלוקים ברא את האדם, והם מבזים את צלמו, ומפני כך הוא מסתכן בדרך, כי השמירה בדרך הוא מצד האדם, דכתיב (בראשית ט' ב') ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ,

וכאשר האדם בדרך, צריך הוא אל זה ביותר, כי כאשר מכבדין את האדם, כבוד זה אל צלם אלוקים, וכאשר הצלם האלקי נחשב, דבר זה עצמו שמירתו, כי מלאכים מלוים את צלם האלקי הזה, וכאשר אין מלוים אותו הרי כאילו מבזים את צלם האלקים, ובזה שופכין דמו, כי אצל שפיכת דם כתיב (בראשית ט' ב') כי בצלם אלוקים עשה את האדם, שמזה תראה כי שפיכת דם הוא אל צלם האלקים, עכ"ל.

וכעין זה כתב המהרש"א על הא דאיתא בגמרא (שבת קנ"א ע"ב) אמר רמי בר אבא אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה, שנאמר (תהלים מ"ט י"ג) אדם ביקר בל ילן נמשל כבהמות נדמו. **ופירש המהרש"א**, דאימת האדם על החיות היא מחמת הנשמה שבו שהיא צלם אלוקים, וכיון שנדמה לו כבהמה ואין לו צלם אלוקים, הרי הוא כשאר בהמה שהחיה שולטת בה. **עכ"ל המהרש"א**,

מבואר הדבר, שגם לאחר שכבר אין מלוין את האדם, אעפ"כ ע"י כך שכיבדתו, כבוד זה בונה ומחשיב את צלם האלוקים שבאדם, כי ח"ו כאשר מבזים את האדם, שופכים את דמו, ואז הוא נדמה כבהמה, שאין לו צלם אלוקים, ואז הוא ניזוק בדרך, ומאידך, שמירתו הוא ע"י צלם אלוקים שמלוין המלאכים, והוא בא רק ע"י הכבוד שמכבדין את האדם ע"י ליוויו,

בכך יש לבאר כפל הלשון שבפסוק

לפי דברי המהר"ל והמהרש"א, אין כאן כפל לשון כלל, דמה שאמר הכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו, הם יסוד בריאת האדם שנברא בצלם אלוקים, אך, רצה הקב"ה לתת הכח באדם, כיצד יוכל לבנות את צלם האלוקים שבחבירו, וזאת ע"י הכבוד שמכבדו, או ח"ו להסיר ממנו את צלם האלוקים ע"י שמבזהו, וע"ז חזר הכתוב ואמר, בצלם אלוקים ברא אתו, הכוונה אל האדם שיכול לברוא את צלם האלוקים שבחבירו,

ביאור בדרך הלצה

אפש"ל, ויברא אלקים את ה"אדום" בצלמו, ע"ד אזל סומקא ואתי חיורא, שע"י שמבזהו אזל צלם האלוקים שב"אדום",

* * * * *

ביאור הברכה אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו,

לפי"ז אפשר לפרש את הברכה שמברכים בשמחת נישואין, **אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם דמות תבניתו**, והתקין לו ממנו בנין עדי עד. כי כאשר כל אחד מבני זוג יודע שהשני נברא בצלם, והוא מכבד את צלם האלקים שבו, וכביאור המהר"ל כי הכבוד הוא לצלם אלוקים שבאדם, ע"י ידיעה זו, בונים בנין עדי עד,

וזה הפירוש, והתקין לו ממנו דייקא, כלומר, מידיעה זו, שהשני נברא בצלם, והוא מכבדו, מזה יותקן בעז"ה **הבנין עדי עד**. וע"י כך עשה שיכולם לדור זכר ונקבה יחדיו, וזהו זכר ונקבה ברא אותם.

* * * * *

ביאור ולאדם לא מצא עזר כנגדו בדרך צחות

האשה שנתן הקב"ה לאדם הראשון לא היתה בבחינת "מצא", אלא בבחינת "מוצא"

כתיב (בראשית ב' כ'), "ולאדם לא מצא עזר כנגדו, ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם ויישן",

איתא בגמרא (ברכות ח'), במערבא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי **מצא או מוצא**,

מצא דכתיב (משלי י"ח כ"ב) "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה", **מוצא** דכתיב (קהלת ז' כ"ו) "ומוצא אני מר ממות".

אפשר לבאר בזה את הפסוק (בראשית ב' כ') ולאדם לא מצא עזר כנגדו, פירוש שהאשה שנתן לו הקב"ה לאדם הראשון, לא היתה לו לעזר בבחינת מצא אשה מצא טוב, אלא היתה **כנגדו**, בבחינת **מוצא** אני מר ממות, וזהו ולאדם לא מצא, עזר, אלא היתה כנגדו.

ואפשר עוד לבאר על פי זה,

מה שהפיל ה' תרדמה על האדם, ולכאורה הרי לא חסר לה' דרכים לעשות חפצו ליקח את הצלע, ולמה עשה כן בדרך זו של תרדמה. ויתכן שעשה כן כדי שלא יראה האדם קודם שישאנה ע"ד חייב אדם לראות קודם שישא אשה ויידע אדם כי לא זכה, ושהאשה תהיה כנגדו. (ואף שמעשה חוה שהחטיאתו בפועל היה רק לאחר מכן, מ"מ כבר היה בה הדבר בכח).

* * * * *

ביאור הכתוב כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד בדרך צחות

כתיב (תהלים ל"ח י"ח) "כי אני לצלע נכון, ומכאובי נגדי תמיד", כידוע, שנותיו של דוד המלך ע"ה היו משנותיו של אדם הראשון, **כדאיתא במדרש** (במדב"ר י" י"א), וזהו שאמר דוד המלך, "כי אני לצלע נכון", כלומר, אני אמרתי כי **הצלע** שנלקח מאדם הראשון, יהיה **נכון** לעזר לי, **ומכאובי**, אך מה רב **מכאובי** שלא נעשתה לעזר, אלא נגדי שנתנה לו מן העץ, וגרמה בכך שתהיה **נגדי לתמיד**, כי גרמה מיתה שהוא לתמיד, וזהו, כי אני לצלע נכון, ומכאובי נגדי תמיד,

* * * * *

ביאור הכתוב על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא

למה נקט דהע"ה הלשון מצוא, ולא מצא או מוצא הנאמר באשה

איתא בגמרא (ברכות ח' ע"א), כתיב (תהלים ל"ב ו'), "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא", אמר רבי חנינא לעת **מצוא** זו אשה, שנאמר (משלי י"ח כ"ב) "מצא אשה מצא טוב". במערבא, כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי, מצא או מוצא, מצא, דכתיב מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', מוצא, דכתיב (קהלת ז' כ"ו) ומוצא אני מר ממות את האשה. ע"כ.

ויש לשאול, למה נתכוין דהע"ה בתפילתו, שאמר על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, ולא בלשון **מצא או מוצא**, כלשון בנו החכם במשלי או בקהלת, ואז"ל כי באשה שייך הלשון מצא או מוצא,

ההבדל שבין הלשונות מצא מוצא מצוא

ולהבין ההבדל שבין הלשונות, מצא, מוצא, מצוא, נראה לפרש ע"פ המבואר **בעקידת יצחק** פרשת בראשית (שער י"ב), **ובספר העקרים** (מאמר שלישי פרק ל"ה). וזה לשון ספר העקרים, ונאמר,

כי האהבה על ג' פנים, אם אהבת הטוב, ואם אהבת המועיל, ואם אהבת הערב.

אהבת הטוב,

הוא שיאהב האדם הדבר הנאהב מצד שהוא טוב גמור, מבלי שיתערב באהבה ההיא קבלת התועלת, ולא קבלת ערבות כלל, אבל יאהב הטוב מצד מה שהוא טוב בלבד.

אהבת המועיל,

הוא שיאהב הדבר הנאהב מצד התועלת שיקבל ממנו בלבד.

אהבת הערב,

הוא שיאהב הדבר הנאהב מצד הערבות המגיע לו ממנו, לא בעבור שהוא טוב, ולא מועיל, אלא שהוא ערב בלבד. עכ"ל בעל העיקרים.

ולפי זה, אפשר לבאר את תפילת דוד המלך שאמר על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת **מצוא**,

כונת הנחש וטעותו עפ"י ביאור המהרש"א

כתיב (בראשית ג' ט"ו) "ואיבה אשית בינך ובין האשה"

כתב רש"י (בראשית ג' ט"ו) ואיבה אשית - אתה לא נתכוונת אלא שימות אדם כשיאכל הוא תחלה, ותשא את חוה,

איתא בגמרא (סוטה ט' ב'), הוא אמר אהרוג את אדם ואשא את חוה,

כונת הנחש לדברי רש"י

כתב המהרש"א (סוטה ט' ב' ד"ה אהרוג אדם ואשא את חוה), שהוא נתכוון שימות אדם שיאכל הוא תחלה וישא את חוה כו' עכ"ל פירש"י בחומש,

הוא דחוק, דמן הכתוב משמע שהסית חוה לאכול ממנו וא"כ גם היא תמות,

והנראה בזה, כי צווי הש"י לאדם שלא יאכל מעץ הדעת היה **קודם שנבראת חוה ממנו**,

ומיהו גם חוה נצטווה באכילתה, שהרי נענשה באכילתה, דבין למ"ד פרצוף היה בין למ"ד זנב, היתה היא חלק ממנו והחלק בכלל הכל, וכ"ה בילמדנו פ"א היה רבי אבא מהלך בדרך ונתלו לו עובד כוכבים כו' ע"ש,

הסייג שעשה אדה"ר יותר ממה שאמר לו הקב"ה

ואדם הראשון עשה סייג לדבריו יותר ממה שא"ל הקדוש ברוך הוא, ואמר לה, אלקים אמר לא תאכלו ממנו, **ולא תגעו בו** וגו'

העצה שנטל הנחש בלבו

והנחש נטל עצה בלבו, כיון שאת אדם לא אוכל להכשיל שהוא יודע האמת שלא נצטווה על הנגיעה אכשיל את חוה כו' כדאיתא באבות דרבי נתן (א' ה')

והשתא הנחש היה סבור, כיון דלא נבראת עדיין חוה בשעת הצווי לא נצטוותה כלל כדעת העובד כוכבים ההוא שהיה מתלווה עם רבי אבא ואם כן אף אם תאכל ממנו לא תמות,

אלא דלפי סברת אדם וחוה, שהיו סבורים שגם חוה בכלל הצווי, אמר הנחש להטעות את

דהנה הלשון מוצא, הוא מר ממות, ועל זה ודאי לא יתפלל כל חסיד,

והלשון מוצא, הוא טוב, כמ"ש מצא אשה מצא טוב, וממשמע שהוא טוב, הוא כולל את הטוב, המועיל, והערב, ועל זה גם לא יתפלל החסיד המתחסד עם קונו, משום שאינו חפץ בערב ובמועיל, ורצונו רק הטוב לשמים,

ולכן אמר דוד על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת **מוצא**, כלומר בדרך **הממוצע**, שהוא מוצא, לא **מוצא** שהוא רע, ולא **מוצא**, שיש בו המועיל, והערב, אלא **מוצא**, שהוא דרך ממוצע.

* * * * *

רמז בכתוב ויסגר בשר תחתנה שהאשה נקנית בכסף

כתיב (בראשית ב' כ'), "ויקח אחת מצלעותי ויסגר בשר תחתנה", ויבן ה' אלוקים את הצלע אשר לקח מן האדם, לאשה, ויביאה אל האדם",

איתא בגמרא, (ברכות ס"א ע"א) ויבן ה' אלוקים את הצלע, וכו', וכדרבי אבהו דרבי אבהו רמי, כתיב זכר ונקבה **בראם**, וכתוב כי בצלם אלוקים עשה את האדם, הא כיצד, בתחלה עלה במחשבה לבראת **שנים** ולבסוף לא נברא אלא **אחד**,

מבואר, כי בתחילה ברא את הצלע מובנה אצל האדם, ומן הצלע הזה הוציא את האשה, ואמר הקב"ה להחזירם יחד,

כמאמה"כ (ב' כ"ד) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו **לבשר אחד**,

הדרך להחזירם לעשותם אחד מרומז בפסוק שע"י כסף יכול לקנותה

אפשר לומר, כי כאן רמזה תורה, לקיחה **בכסף**, שהאשה נקנית **בכסף**, דהרי מן הצלע לקחה, וכאשר בא להחזירה, רמזה תורה, ויסגר **בשר**, תחתנה, והרמז במילה **תחתנה**, כלומר באותיות שמתחת האותיות **צל"ע**, הם האותיות **כס"ף**, ובכך רמזה תורה שכאשר בא לסגור שיהיו לבשר אחד יעשה זאת ע"י תחתנה, שהם האותיות **כס"ף**, שמתחת לצלע, וזהו שרמז בכתוב, ויקח אחת מצלעותיו, ויסגר, בשר, תחתנה.

* * * * *

דברי חז"ל שהיה ריח של תפוחים שממנו אכל אדה"ר,

תיקון לחטא ע"י אכילת תפוח בליל ר"ה

אפשר לומר, כי כוונת אדה"ר שאמר אכלתי ואוכל עוד, היתה, כי אכלתי בחטא, ובכדי לתקן זאת, אוכל עוד בכל שנה בזה היום ובזו השעה, כדי לברך שנה טובה ומתוקה, ועי"ז לתקן החטא, (עיי"ע במדרש המבואר שם בליקוטים, הסבר על דברי אדה"ר) וזה טעם נאה לאכילת תפוח בראש השנה.

* * * * *

ביאור הכתוב לאמותם יאמרו איה דגן

לדעת האומרים עץ הדעת חיטה היתה

כתיב (בראשית ב' ט'), "ועץ הדעת טוב ורע",

איתא בגמרא (ברכות מ' ע"א, סנהדרין ע' ע"א), אילן שאכל ממנו אדם הראשון, רבי יהודה אומר חטה היתה, שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן,

כתיב (פרק ב' פסוק י"א), "בעטף עולל ויונק ברחבות קריה, לאמותם יאמרו איה דגן",

וכך פירשנו את הפסוק, לאמותם יאמרו, איה דגן, פירוש, אם אין דגן, איך יאמרו אמא, וזהו לאמותם יאמרו, איה דגן.

* * * * *

ביאור למה רק באתרוג נשאר טעם עצו ופריו שווים

כתיב (בראשית א' י"א), "ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו',

ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למיניהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למיניהו וירא אלקים כי טוב",

ההבדל בין עץ פרי לעץ עושה פרי

ופירש רש"י, "עץ פרי" - שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' "ועץ עושה פרי", ולא העץ פרי,

האדם, שע"י שידחוף את חוה ולא תמות בנגיעה, תטעה חוה ותאכל ג"כ ממנו, לפי סברתה שגם הנגיעה בכלל הציווי,

ואחר שתאכל האשה, ולא תמות, (לדעת הנחש שהיא לא בכלל הציווי) הנה גם אדם יטעה לומר שאין ממש בציווי הקדוש ברוך הוא,

דלפי סברתו (של אדם) גם האשה בכלל הציווי והרי לא מתה ויאכל גם הוא ממנו, וימות, ואז אח"כ אשא את חוה שלא היתה בכלל הציווי, ודברים אלו ברורים הם, עכ"ל המהרש"א.

* * * * *

ביאור בדברי אדם הראשון שאמר אכלתי ואוכל עוד

כתיב (בראשית ג' י"ב) "ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ, ואוכל",

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה י"ט פסקה י"ב), אמר ר' אבא בר כהנא, "אכלתי" אין כתיב כאן אלא "ואוכל", אכלתי ואוכל (עוד),

רבו עד מאוד הפירושים, בתשובה זו שאמר אדה"ר להשי"ת,

איתא בגמרא, (סנהדרין ל"ח ע"ב בסדר היום שנברא אדם הראשון), בשעה תשיעית, נצטווה שלא לאכול מן האילן, עשירית סרח, אחת עשרה נידון וכו' ע"כ, וזה היה היום השישי לבריאת העולם, ערב ראש השנה,

איתא בגמרא, ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב, כריח שדה של תפוחים,

כתב המהרש"א (תענית כ"ט ע"ב ד"ה כריח שדה של תפוחים), איתא במדרשות כי ריח ג"ע שנכנס עם יעקב היה מהבגדים, כדכתיב וירח את ריח בגדיו, שאלו הבגדים עמדו כבר בג"ע, כי של אדם הראשון היו,

ובאו ליד נמרוד, ואח"כ גזלן וחמדן עשו ממנו, שע"כ נקראו החמודות כדאמרינן במדרשות, וקצת יש סמך לדבריהם אלו מספר הזוהר, וז"ל ותרא האשה כי טוב העץ וגו' מה חמת אר"י ההוא אילנא הוה סליק ריחו, כד"א כריח שדה אשר ברכו ה' ובגין ההוא ריח דהוה סליק חמדת ליה למיכל מיניה, מבואר עפ"י

כלומר, שקללת האדם הביאה את קללת האדמה, וכמו שאמרה האדמה, לולא קללתך לא נתקללתי, וזהו הפירוש **בעבורך**,

ביאור המלבים שתהיה טרוד בצרכיך

והמלבי"ם פירש, ארורה האדמה בעבורך, **לצרכך**, שאחר שאכלת מעץ הדעת, אם תמצא מזונותיך בקל יוולדו בך בכל יום ציורי תאוה חדשים, וצריך שתהיה טרוד תמיד ועמל להוציא לחם,

שעי"כ לא ימשלו בך ציורי הקנאה והתאוה והכבוד, כי בעצבון תאכלנה, שתהיה עמל תמיד להשביע רעבונך, ולא תהיה נפשך פנויה אל ציוריה הרעים. וזהו ארורה האדמה בעבורך, לצרכך. ודפח"ח.

* * * * *

ביאור הכתוב בזעת אפיך תאכל לחם כי הכונה אל התורה

כתיב (בראשית פרק ג' י"ט) "בזעת אפיך תאכל לחם",

איתא במדרש, כתיב, (דברים פרק ח פסוק ט') "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה",

כתב ברבנו בחיי (דברים פרק ח פסוק ט'), לענין התורה והחכמה דיבר הכתוב, שכן היא נמשלת ללחם, שנאמר (משלי ט, ה) לכו לחמו בלחמי, לחמה של תורה, ע"כ, מבואר, כי **לחם היינו תורה**,

איתא במדרש (ילקוט שמעוני קהלת - פרק ב - רמז תתקסח), כתיב (קהלת ב' ט') "אף חכמתי עמדה ליי" אמר רבי חנינא בר פפא, תורה שלמדתי באף נתקיימה לי,

כך אפשר לפרש הפסוק,

"בזעת אפך", הכוונה לתורה שלמדתי באף, כדלעיל,

"תאכל לחם", זו לחמה של תורה, וזהו "בזעת אפיך תאכל לחם".

* * * * *

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה ט"ו פסקה ז') מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחווה, רבי אבא דעכו אמר, **אתרוג** היה הה"ד (בראשית ג) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגו', אמרת צא וראה איזהו אילן שעצו נאכל כפריו ואין את מוצא אלא **אתרוג**, מבואר שאתרוג היה טעם עצו ופריו שווה,

וקשה לפירוש רש"י, שאמר שהאדמה לא עשתה את צווי השי"ת, שיהיה טעם עצו ופריו שווה, ובאתרוג מצינו שטעם עצו ופריו שווה,

יש ליישב, מכיוון והתורה נכתבה לפני בריאת העולם, ושם נאמרה המצווה של ולקחתם לכם פרי עץ הדר, וזה האתרוג, דטעם עצו ופריו שווה, ולבטל מצווה ממצוות ה' אין כח באדמה שנבראה בבריאת העולם, לבטל,

אעפ"י ששינתה מרצון הבורא בענין עץ פרי, ועץ עושה פרי, אעפ"יכ באתרוג לא יכלה לשנות, בגלל קיום המצווה.

* * * * *

ארורה האדמה בעבורך ביאור כוונת המילה בעבורך

כתיב, עץ פרי (בראשית א' י"א) וברש"י, שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי, ולא העץ פרי,

לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא (האדמה) על עונה ונתקללה, וזהו ארורה האדמה בעבורך, פירוש בשעה שנתקלל אדה"ר

כתיב (בראשית ג' י"ז), "ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו, ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חיידך",

והקשו המפרשים, לפי כללי הלשון היה צ"ל **בגללך**, שבגלל, מציין הסבה המקדימה, אך **בעבורך**, אינו מציין את הסיבה הקודמת,

ויש לפרש, כי אין הכוונה **בעבורך**, שבגללך נענשה האדמה, אלא למה שפירש רש"י שחטא האדמה הוזכר כשנתקלל אדם על עונו ואז נפקדה גם היא על עונה וזהו בעבורך,

אכילת שיריים מצדיקים העובדים ה' באמת,
כדברי קדוש ישראל, בעל אוהב ישראל.

* * * * *

ביאור בכתוב לא שעה, זו השעה של קודם התפלה

כתיב (בראשית ד' ה') "וישע ה' אל הבל ואל
מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה",

איתא בגמרא (ברכות ל"ב ע"ב), חסידים
הראשונים היו שוהים שעה, תניא נמי הכי
המתפלל צריך שישהא שעה אחת קודם
תפלתו ושעה אחת אחר תפלתו, וזו היתה
ההכנה לתפלה, שתתקבל לרצון לפניו ית',

אפשר לומר, כי אל קין ואל מנחתו לא שעה,
פירוש, שהיתה חסרה לו השעה, כלומר
ההכנה להקרבת הקרבן, וזהו, לא שעה,
שחסרה לו ההכנה.

* * * * *

כפרה לע"ז בדור אנוש למידיים מאברהם אבינו

מאברהם אבינו למידיים כי השבת מכפר על ע"ז

כתיב (בראשית ד' כ"ו), "ולשת גם הוא ילד בן
ויקרא את שמו אנוש, אז הוחל לקרא בשם
ידוד",

כתב רש"י אז הוחל, לשון חולין, לקרא את
שמות האדם ואת שמות העצבים, בשמו של
הקב"ה, לעשותן אלילים ולקרותרן אלהות,

איתא בגמרא (שבת קי"ח ע"ב) אמר רבי חייא
בר אבא אמר רבי יוחנן כל המשמר שבת
כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש
מוחלין לו, שנאמר (ישעיה נ"ו ב') "אשרי אנוש
יעשה זאת וגוי מחללו" אל תקרי מחללו אלא
מחול לו,

אברהם אבינו היה חושש שמא יש בידו עון ע"ז

איתא במדרש (רבה בראשית פרשה ל"ט פסקה ח')
לך טל ילדותך, לפי שהיה אבינו אברהם
מתפחד ואומר, תאמר שיש בידי עון, שהייתי
עובד עבודת כוכבים כל השנים הללו א"ל

מאדם הראשון למידיים עניין אכילת שיריים מצדיקי אמת

איתא בגמרא, (פסחים קי"ח ע"א), אמר רבי
יהושע בן לוי, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא
לאדם, וקוץ ודרדר תצמיח לך, זלגו עיניו
דמעות, אמר לפניו, רבונו של עולם אני וחמורי
נאכל באבוס אחד, כיון שאמר לו בזעת אפך
תאכל לחם נתקררה דעתו, ע"כ,

מבאר המהרש"א, (פסחים קי"ח ע"א), בד"ה,
זלגו עיניו דמעות כו'. כי היה סבור, כיון
שמאכלו שוה כחמור ישתווה גם בדעתו
כחמור, כי המזונות עם החמור יולידו טבע
חמורי, ע"כ,

האוכל עם החמור יולידו בו טבע החמורי, ולכן זלגו
עיניו דמעות,

כתב בספר אוהב ישראל – (פרשת משפטים),
כתיב (שמות כ"ג כ"ה) "ועבדתם את ידוד
אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת
מחלה מקרבך",

וכך כתב, או יאמר, ע"ד שאחז"ל (פסחים ק"ב
ע"ב), כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך עיי"ש,
היינו, לאשר היתה הברכה שורה בכל אשר לו.
לזה כל שנטל ממנו איזה דבר שכבר שרתה
עליו ברכת ה' הוא ג"כ מתברך.

וזש"ה "ועבדתם את ה' אלקיכם" הבטיחנו
הש"י וית', "וברך את לחמך גוי והסירות
מחלה מקרבך".

היינו, שהש"י יברך לחמו ומימו של הצדיק
העובד את ה' באמת, וכל מי שיאכל ויטעום
אצלו כלום, ישלח לו הש"י מבוקשו הצריך
לו, כגון רפואה למי שצריך לרפואה, וכדומה
שאר מבוקשים בגשמיות וברוחניות, כ"י
אמן, עכ"ל האוהב ישראל,

עניין אכילת שיריים מהצדיק

לפי זה אפשר לומר, לפי מה שביאר
המהרש"א שהבאנו לעיל, כי עיניו של אדם
הראשון זלגו דמעות, מכיון שהאוכל ממאכלו
של חמור תשתווה דעתו לדעת החמור כנ"ל,

א"כ מבואר, כמה כפולה ומכופלת מדה טובה
מרובה ממדה רעה, לאמור, כי האוכל משיירי
הצדיק, תתקרב דעתו לדעת הצדיק, וזהו עניין

כתיב (בראשית ח' כ"א) "וירח ידוד את ריח הניחח ויאמר ידוד אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי",

וקשה, כתיב **וינחם ה'**, שעשה את האדם בגלל שיצר מחשבות וכו', כי הוא מקשיב ליצר הרע,

ומאותו הטעם עצמו אמר, "לא אוסיף עוד", וכו' בגלל שיש לו יצר הרע,

ויש ליישב, ע"י שינוי הלשון, דבתחילה אמר, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, ולכן אמר ה' אמחה את האדם,

ולאחר המבול אמר כי יצר לב האדם רע מנעריו, ולא אמר מחשבות לבו,

וכך הוא פירוש הדבר דכאשר מחשבות לבו הם רק רע, ר"ל דחושב מחשבות כל היום, איך לעשות רק רע, ומתכווין להכעיסו, ולכן התעצב אל לבו ואמר אמחה את האדם,

אבל כאשר האדם נאנס ע"י יצרו, כמ"ש כי יצר האדם רע מנעריו, אז אמר הקב"ה, ולא אסף עוד להכות את כל חי.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות

אל "מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 , נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com

הקב"ה, לך טל ילדותך מה טל זה פורח אף עונותיך פורחים,

דורו של א"א היו עובדים עבודה זרה של דור אנוש כמשי"נ אז הוחל לקרוא, ועל זה אמר לו הקב"ה, לך טל ילדותך, טל הרמז ל"ט מלאכות של שבת, ועי"ז מחול לך.

* * * * *

מצא אשה מצא טוב בדרך צחות

איתא במשנה (מסכת אבות פרק ה), בן שמונה עשרה לחופה,

אפשר לומר בדרך צחות, במה שכתוב מצא אשה מצא טוב,

שאחר שמצא טו"ב, פירוש, אחר שמלאו 17 שנותיו של אדם, ובא ליי"ח אז ילך לחופה, וזהו מצא אשה, מכיון ומצא טוב שהם 17.

* * * * *

אפשר שע"י שמחה בהקב"ה אפשר לבטל מחשבת ע"ז שבלב

כתיב (תהלים פרק ק"ד ט"ו), "ויין ישמח לבב אנוש"

אפשר לפרש, מכיון ואין אומרים שירה אלא על היין (ברכות ל"ה), השירות ותשבחות הם לו ית' ששמחים בו ובאדנותו בלבד, ובכך מבטל את מחשבת הלב ח"ו, שעליה נאמר (יחזקאל פרק יד ה') "למען תפש את בית ישראל בלבם" שזו מחשבת ע"ז, שהוחל בדור "אנוש", וזהו "ויין ישמח לבב, אנוש".

* * * * *

תירוץ נאה על סתירה בין הכתובים

כתיב (בראשית ו' ה') "וירא ידוד כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום, וינחם ידוד כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו, ויאמר ה' אמחה את האדם",